

**nie tylko
praca**

obozy wolontariackie w praktyce

jak przygotować

międzynarodowy obóz wolontariacki?

obóz wolontariacki

Międzynarodowy obóz (ang. workcamp) jest szczególną formą pracy wolontariackiej, na który przyjeżdża grupa ludzi z różnych krajów i kultur, aby wspólnie pracować wspierając lokalną, społecznie użyteczną inicjatywę. Wolontariusze mieszkają razem zazwyczaj przez okres od dwóch do czterech tygodni. Idea obozów wolontariackich pojawiła się w latach dwudziestych XX wieku, tuż po zakończeniu I Wojny Światowej, zainicjowana przez ruch Service Civil International. Wówczas to grupa wolontariuszy pochodząca głównie ze zwaśnionych ze sobą krajów — Niemiec i Francji — spotkała się, aby wspólnie w pokojowy sposób pracować przy odbudowie zniszczeń wojennych.

Dziś idea międzynarodowego obozu wolontariackiego jest bardzo szeroko rozpowszechniona, realizowana w różnych miejscach, formach, organizowana przez liczne instytucje i dotyczy szeregu tematów. Jednakże najważniejsze cele i założenia obozu pozostają niezmiennie:

- Praktyczna pomoc dla lokalnego, społecznie ważnego i niekomercyjnego przedsięwzięcia (np. prace restauracyjne, porządkowe, pomoc w sytuacjach klęsk żywiołowych);
- Okazanie międzynarodowej solidarności i wsparcia moralnego dla osób i instytucji pozarządowych znajdujących się w trudnej sytuacji (np. praca z uchodźcami, osobami niepełnosprawnymi, mniejszościami etnicznymi);
- Promocja wzajemnego szacunku i porozumienia na poziomie międzynarodowym oraz lokalnym, pokojowego rozwiązywania problemów i poszanowania różnic (np. projekty w miejscach post-konfliktowych, granicznych, zwaśnionych).

A ponadto:

- Zdobycie przez wolontariuszy doświadczeń, poznanie nowych krajów, społeczności i kultur dogłębniej i z większym szacunkiem, aniżeli turyści;
- Zdobycie nowych umiejętności i praktycznych doświadczeń poprzez pracę;
- Stworzenie możliwości wspólnego przebywania w międzykulturowej grupie, w tym wzajemnego poszanowania, uczenia się od siebie, komunikacji i rozwiązywania sporów;

Czy po prostu:

- Obóz jest dobrym miejscem do nawiązywania przyjaźni, uczenia się języków, jest też alternatywnym sposobem na spędzanie wakacji.

Większość obozów można scharakteryzować następująco:

- Projekt trwa od dwóch do czterech tygodni;
- W tym czasie spotyka się międzynarodowa grupa wolontariuszy (między 6 a 30 osób);
- Wolontariusze mają wspólny język komunikacji (najczęściej pomocny jest angielski);
- Wyżywienie i zakwaterowanie jest oferowane za darmo wolontariuszom w zamian za ich pracę, motywację i pomysły, najczęściej w prostych warunkach;
- Praca trwa do 5-6 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu;
- Obok pracy istotna jest część edukacyjno-poznawcza, która dotyczy tematu pracy lub miejsca pobytu;
- Wraz z wolontariuszami obecnych jest 1-2 koordynatorów projektu;
- Od wolontariuszy można oczekiwać pokrycia własnych kosztów przejazdów na miejsce projektu.

czy międzynarodowy obóz wolontariacki

NIE jest?

Oczyszczanie ścieżek na obozie z osobami niepełnosprawnymi w Pradze, Czechy

- **Nie jest to praca zarobkowa.** To jest wolontariat, gdzie uczestnicy nie otrzymują żadnego wynagrodzenia. W niektórych przypadkach może być wypłacane drobne kieszonkowe, które służy ułatwieniu osobom w trudniejszej sytuacji materialnej we wspólnym spędzaniu czasu wolnego (np. wspólne wyjście na dyskotekę, do kawiarni, pubu).
 - **Nie jest to praktyka zawodowa czy studencka.** Głównym celem obozu nie jest dostarczenie uczestnikom konkretnych umiejętności potrzebnych w ich procesie edukacji (np. prace archeologiczne, prace murarskie czy stolarskie), choć zdobycie takich doświadczeń i umiejętności dla osób zainteresowanych jest wartością szczególną.
 - **Nie są to badania naukowe.** Przebywanie grupy wolontariuszy w ciekawym dla nich środowisku może być inspiracją do nowych odkrywczych przemyśleń, sposobnością do spostrzeżeń, nie powinno być jednak źródłem kompletowania dokumentacji naukowej i przeprowadzania badań.
 - **Nie są to darmowe wczasy i wyprawa turystyczna.** Wolontariusze mają zapewnione zakwaterowanie i wyżywienie (czasem też zwrot kosztów podróży),
- lecz w zamian wkładają swoją pracę i pomysłowość. Dzięki bezpośredniemu obcowaniu ze społecznością lokalną mogą wiele zobaczyć i doświadczyć, lecz zwiedzanie, fotografowanie nie powinny być jedyną motywacją do udziału w projekcie.
- **Nie jest to zgromadzenie religijne.** Mimo, iż wiele projektów realizowanych jest wokół miejsc kultu (cmentarze, cerkwie, kapliczki), obozy nie powinny być podporządkowane jednej tylko religii, a wolontariuszom nie powinien być narzucony udział w obrzędach religijnych. Udział taki powinien być możliwością indywidualnych przeżyć duchowych. Nie wyklucza to okazywania szacunku dla odmiennych postaw i tradycji religijnych przez wolontariuszy.
 - **Nie jest to wydarzenie polityczne.** Obóz wolontariuszy nie powinien być wykorzystywany dla indywidualnych celów poszczególnych partii politycznych czy polityków. Niebezpieczeństwo takie może się pojawić w okresie prowadzenia kampanii wyborczych.

praca na obozie wolontariackim

Obóz wolontariacki w miejscu historycznym,
St. Petersburg, Rosja

W języku polskim nie przyjęło się bezpośrednio tłumaczyć angielskiego terminu workcamp (dosł.: obóz pracy), co wynika z historycznych skojarzeń. Jednak charakterystycznym elementem obozu wolontariackiego pozostaje świadczona przez wolontariuszy praca.

Praca na obozie wolontariackim powinna opierać się na pewnych zasadach:

- Wolontariusze poświęcają swój czas, przyjeżdżają często z bardzo daleka z silną motywacją i gotowością do pracy. Dlatego zadania dla nich powinny być dobrze przemyślane i zorganizowane. Nie można zostawić wolontariuszy bez pracy lub dać im jedynie coś mało istotnego, aby tylko zająć czas.
- Wolontariusze powinni wiedzieć, że ich praca ma sens i przynosi konkretne korzyści. Motywacja i ogólna atmosfera całej grupy drastycznie spadną, np. gdy wolontariusze będą tylko wrywać chwasty na opuszczonym terenie, które i tak wnet odrosną.
- Wolontariusze powinni wiedzieć rezultaty swych działań, tak aby każdego dnia mieć poczucie, że są w stanie wykonać powierzone zadanie do końca obozu. Szybko pojawi się zniechęcenie, gdy

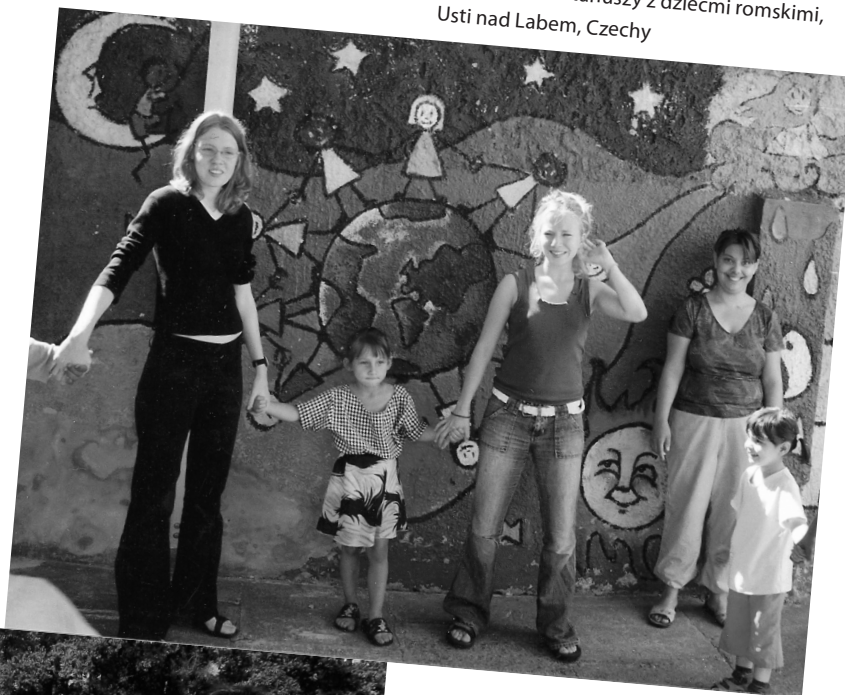
okaże się, że np. na cmentarzu jest kilkadziesiąt zaniedbanych mogił, a oczyszczenie jednej zajmuje kilka dni.

- Cel pracy musi być jasno i realistycznie określony, np. odmalowanie świetlicy, w której będą odbywać się spotkania społeczności lokalnej jest możliwe, a wyremontowanie 5-kondygnacyjnego budynku nie jest realistycznym założeniem.
- Wolontariusze powinni pracować wspólnie ze społecznością lokalną lub mieć poczucie, że ich praca jest dla tej społeczności ważna. Praca wolontariuszy nie powinna być wyręczeniem innych, lecz pomocą przy realizacji zadań.
- Praca zlecona wolontariuszom nie powinna zastępować pracy zarobkowej dla lokalnej ludności. Niedopuszczalne jest, aby działanie wolontariuszy odbierało komukolwiek możliwość zarobkowania. Praca wolontariuszy to uzupełnienie i wartość dodana do działań lokalnych.
- Praca powinna być sprawiedliwie dzielona między wszystkich uczestników — wolontariuszy na obozie. Nie powinno się dyskryminować jakiegokolwiek grupy poprzez przydzielenie określonego rodzaju pracy. Jednocześnie praca powinna być rozdzielona według osobistych możliwości każdego z wolontariuszy.
- Praca powinna być możliwa do wykonania dla wolontariuszy, którzy wcześniej nie mieli doświadczeń w tego rodzaju działaniach.
- Wolontariusze powinni zostać wprowadzeni do pracy, przygotowani przez or-

ganizatorów lub koordynatorów, a trudniejsze prace powinny być wykonywane pod kierunkiem i nadzorem specjalisty.

- W każdym przypadku, przy pracy wykonywanej przez wolontariuszy, powinny być zachowane zasady bezpieczeństwa pracy (BHP). Wolontariusze powinni mieć dostęp do narzędzi, ubrań ochronnych, a w obozie powinna znajdować się apteczka pierwszej pomocy.
- Wolontariusze nie powinni pracować więcej niż 5–6 godzin dziennie, pozostały czas powinien być przeznaczony zarówno na wypoczynek, życie grupowe, jak i na część poznawczo-edukacyjną.

Zabawy wolontariuszy z dziećmi romskimi, Usti nad Labem, Czechy

Wolontariusze organizują zabawy dla dzieci uchodźców w Polsce

- W miarę możliwości praca powinna się zmieniać, aby wolontariusze nie znużyli się ciągłym wykonywaniem tych samych zadań, a z drugiej strony, aby każdy wolontariusz miał możliwość wypróbowania swoich sił na innym polu, poznania nowych metod, technik i narzędzi pracy.
- Sama praca powinna być na bieżąco oceniana i omawiana, tak aby osiągnięte rezultaty motywowały do dalszych działań, a wolontariusze mogli ocenić czego się nauczyli i jakie zdobyli doświadczenia.

część

edukacyjno-poznawcza

Mimo, iż praca wolontariuszy ma znaczenie kluczowe, obóz wolontariacki nie powinien być kojarzony tylko i wyłącznie z pracą. Bardzo ważnym elementem całego przedsięwzięcia jest część edukacyjno-poznawcza, podczas której wolontariusze mają sposobność zdobycia nowej wiedzy, doświadczeń

i poznania problemów życia społeczności lokalnej. Proces edukacji, uczenia się, zdobywania doświadczeń i poznawania jest integralnym, równie ważnym elementem obozu wolontariackiego jak sama praca. To nie jest tylko dodatek do pracy.

- Należy poświęcić temu należycie dużo czasu i przestrzeni, aby wolontariusze mogli w pełni skorzystać z oferowanej sposobności np. część edukacyjna nie powinna odbywać się wyłącznie późnymi wieczorami, kiedy wolontariusze są już bardzo zmęczeni po całym dniu ciężkiej pracy fizycznej.
- Czas przeznaczony na program edukacyjny powinien być dobrze zaplanowany i przygotowany przez organizatorów. To nie jest tylko czas wolny pozostawiony uczestnikom do indywidualnego zagospodarowania np. na samodzielne zwiedzanie okolicy.
- Tematyka może być związana z praktyczną pracą wykonywaną przez wolontariuszy, np. historia i rola miejsca, w którym się znajdują, obrzędy i tradycje związane z miejscem (przy pracy na cmentarzu, wokół kościoła).
- Program może dotyczyć życia i kultury społeczności lokalnej lub konkretnych aspektów związanych z danym miejscem, np. problemów granicy, ekologicznych itp.
- Część edukacyjna może być związana z samą grupą wolontariuszy i ich tożsamością, np. ich kulturami, tradycjami, relacjami polsko-niemieckimi.

Wygodny środek transportu dla wolontariuszy na obozie,
Suceava, Rumunia

Praca nie zawsze jest lekka,
obóz wolontariuszy, Rumunia

Obóz wolontariacki w ośrodku dla uchodźców
w Debrecen, Węgry

- Program edukacyjny może być też ukształtowany zgodnie z jakąś myślą przewodnią całego projektu, zagadnieniem ważnym dla wolontariuszy i dla miejsca obozu np. stosunki polsko-ukraińskie, postrzeganie historii, pokój i rozwiązywanie konfliktów, obchodzony międzynarodowy dzień czy ważna rocznica.
- Najlepiej, aby program edukacyjny składał się z kilku wyżej wspomnianych elementów zapewniając tym samym dynamikę i różnorodność doświadczeń.
- Formy zorganizowania programu edukacyjnego mogą być różnorakie, tutaj kreatywność metod i technik jest nieograniczona i warto z tego korzystać. Obozy odbywają się zazwyczaj latem, więc warto może zrezygnować z dużej liczby wykładów na rzecz warsztatów prowadzonych metodami aktywizującymi, spotkań z ciekawymi osobami, wycieczek poznawczych.
- Warto też w dużej mierze wykorzystać potencjał samych wolontariuszy, którzy mogą wykazać się dużą pomysłowością, bogactwem doświadczeń i spostrzeżeń.

Wolontariusze nie tylko mają być odbiorcami programu, mogą być ich aktywnymi współtwórcami i wnieść ważny wkład np. organizując warsztaty i spotkania dla społeczności lokalnej. Wolontariusze mogą przedstawić swój kraj i kilka elementów istotnych dla danej kultury.

życie grupy i uczenie się od siebie

Podobnie jak normalne życie człowieka, także życie wolontariuszy na obozie nie składa się wyłącznie z pracy i nauki. Obejmuje wiele innych elementów szczególnie ważnych w międzynarodowej grupie, m.in. wspólne dzielenie się obowiązkami, nieformalne dyskusje, zabawy, odpoczynek, emocje, relacje międzyludzkie. Na to również potrzebny jest czas i przestrzeń. Ważne, aby o takich elementach organizatorzy nie zapomnieli planując pracę i elementy edukacyjne dla wolontariuszy.

- Cały czas warto zwracać uwagę na motywację i energię wolontariuszy, która zazwyczaj będzie wysoka na początku obozu, po dobrym odpoczynku, w słoneczne i przyjemne dni, gdy wolontariusze dostrzegają sukcesy w pracy i gdy wszyscy dobrze się czują razem. Energia wolontariuszy spadnie mniej więcej w połowie projektu, w sytuacjach narastających konfliktów, nieporozumień i zmęczenia.
- Pierwsze dwa dni trwania obozu są dla wolontariuszy czasem poznawania nowego miejsca i siebie nawzajem. Dlatego wskazane jest by koordynator zadbał o przedstawienie im wszystkich szczegółów dotyczących miejsca i planowanej pracy, dowiedziać się jakie mają potrze-

by i oczekiwania, a także wsparł proces ustalania zasad wspólnego życia w grupie. Najpierw integracja, potem praca.

- Istotne jest aktywne włączenie wolontariuszy w proces podejmowania decyzji dotyczących podziału zadań i odpowiedzialności, harmonogramu dnia, a może nawet kwestii wyżywienia. Nie chodzi tutaj o wprowadzenie zupełnego chaosu i anarchii, lecz włączenie wolontariuszy w proces podejmowania decyzji, które ich dotyczą.
- Warto aktywnie włączać wolontariuszy we wszystkie możliwe zadania związane z życiem na obozie wolontariackim, czyli np. dyżury i zmiany w kuchni, przy sprzątnięciu, robieniu zakupów itp.
- Często czas wolny dany wolontariuszom na spokojne rozmowy i posiedzenie przy ognisku jest ważniejszy w ich procesie poznawania się i uczenia się od siebie, aniżeli najlepiej zaplanowana część edukacyjna. To właśnie wolontariusze z różnych krajów są najlepszą skarbnicą ciekawych idei, wiadomości czy poglądów oraz osobistych życiowych doświadczeń różnych kultur i obyczajów.
- Wolontariusze na obozie pochodzą z różnych krajów, więc warto zwrócić uwagę na to, jak będą sobie radzić w międzykul-

turanych sytuacjach. Dobrze, aby wśród organizatorów były osoby z przygotowaniem pedagogicznym, które pomogą w rozwiązywaniu ewentualnych sytuacji problemowych powstałych na gruncie różnorodności kulturowej.

- W trakcie trwania obozu, wśród uczestników może pojawić się potrzeba odizolowania się od grupy, wynikająca z ciągłego przebywania z innymi czy mówienia w obcym języku. Warto mieć tego świadomość, by dać czas i przestrzeń wolontariuszom na spędzenie czasu indywidualnie.

Chwila odpoczynku, obóz wolontariuszy w St. Petersburgu, Rosja

koordynatorzy

(także: lider, campleader, osoba prowadząca, opiekun grupy).

Każdy obóz wolontariacki powinien mieć swojego koordynatora — osobę, która przebywając cały czas z wolontariuszami, czuwa nad prawidłowym przebiegiem obozu zarówno w zakresie wykonywanej pracy, jak również elementów edukacyjnych i procesu grupowego. Koordynatorzy (liderzy, osoby prowadzące) nie są władzą, mamusiami i tatusiami, wielkimi szefami ani wcieleniem mądrości. Rola koordynatora wymaga dużego poczucia odpowiedzialności i wrażliwości na potrzeby wolontariuszy oraz współpracy z organizacją goszczącą.

Kilka uwag na temat roli koordynatora na obozie wolontariackim:

- Koordynator zna język lokalny, jest zatem ogniwem łączącym wolontariuszy z organizacją i środowiskiem lokalnym. Pomaga wolontariuszom w sytuacjach, gdy potrzebny jest kontakt z lekarzem, czy z biurem podróży, gdy uczestnik chce zmienić termin wyjazdu itp.
- Koordynator przebywa z wolontariuszami cały czas, jako że życie na obozie toczy się bez przerwy, również poza wyznaczonymi godzinami pracy. Koordynator nie jest szefem, który zleca zadanie wolontariuszom, a potem oddala się, aby „zająć się swoimi ważnymi sprawami”. Powinien pracować „ramię w ramię” z wolontariuszami. Nie jest wyłączony z żadnych obowiązków i odpowiedzialności realizowanych przez pozostałych wolontariuszy, np. sprzątnięcia, wykonywania prac trudniejszych, bardziej monotonicznych, czy męczących. Oczywiście czasami obowiązki wymagają, aby przez chwilę zajął się innymi sprawami, warto wówczas poinformować o tym wolontariuszy.
- Koordynator odgrywa ważną rolę w procesie budowania zespołu wolontariuszy. Dbą o proces integracji, współpracy w grupie, wspiera osoby, które mają trudności i wspiera procesy rozwiązywania potencjalnych konfliktów.
- Koordynator powinien być przygotowany zarówno pod względem merytorycznym (zakres wykonywanych prac, podstawowe informacje o miejscu pobytu i założeniach obozu) jak i pod względem pedagogicznym — umiejętności pracy z grupą wolontariuszy (praca zespołowa, komunikacja interpersonalna, kierowanie grupą, wsparcie wolontariuszy, integracja zespołu, rozwiązywanie konfliktów czy dynamika procesu grupowego).
- Koordynator jest odpowiedzialny za zorganizowanie pracy wolontariuszom, lub przekazanie podziału zadań ze strony organizatorów. Dbą o realizację celów projektu i motywuje wolontariuszy do działania.
- Koordynator nie jest kierownikiem, który autorytarnie decyduje, co wolontariusze mają robić i jak się zachowywać. Jest osobą, która powinna doradzać, podpowiadać i stymulować proces podejmowania decyzji. W szczególnych sytuacjach koordynator ma jednak głos decydujący i musi podjąć ostateczną decyzję.
- Nie jest obowiązkowe, aby koordynator był jednocześnie członkiem zespołu organizatorów, choć jest to najlepsze rozwiązanie. Będzie on wówczas w pełni poinformowany o całym przedsięwzięciu.
- Koordynator jest osobą kontaktową dla lokalnej społeczności i miejsca realizowania projektu, ale nie ma monopolu na kontakty z lokalną ludnością.
- Koordynator jest człowiekiem. Ma prawo do słabości, chorób, zmęczenia i czasu dla siebie.

przygotowanie i rekrutacja

Młodzi ludzie często podejmują decyzje bardzo spontanicznie. Może to również dotyczyć wolontariuszy zgłaszających się na projekty obozów wolontariackich. Spontaniczność, entuzjazm i improwizacja są istotnymi elementami każdego działania angażującego młodzież, jednakże dobre przygotowanie organizatorów i wolontariuszy pozwoli w pełni wykorzystać możliwości międzynarodowego obozu wolontariackiego.

Przy przygotowaniach i rekrutacji warto może zwrócić uwagę na kilka spraw:

- Z natury rzeczy międzynarodowy obóz angażuje partnerskie organizacje i wolontariuszy pochodzących z różnych krajów, więc komunikacja, wymiana informacji i dobre planowanie zawczasu mają znaczenie kluczowe. Warto utrzymywać stały kontakt między organizacją, która będzie gościć obóz oraz zagraniczną organizacją, która rekrutuje i wysyła wolontariuszy.
- Organizacje rekrutujące wolontariuszy powinny dokładnie wiedzieć, jaki jest cel, charakter i idea przewodnia obozu wolontariackiego. Może w tym pomóc wspólna wizytacja miejsca obozu przez wszystkich partnerów projektu.
- Organizator powinien ustalić z wszystkimi partnerami rekrutującymi wolontariuszy najważniejsze standardy i kryteria doboru uczestników, podobne dla wszystkich. Duża spójność grupy przełoży się na procesy integracji i współpracy na obozie. W praktycznym wymiarze można spodziewać się trudności, jeśli np. jedna organizacja wyśle na obóz młodzież klasy maturalnej, drugi partner zaprosi młodych naukowców historyków, a trzeci zrekrutuje absolwentów szkół technicznych. Mimo, iż różnorodność jest wielką wartością, w takim przypadku może zaistnieć niebezpieczeństwo braku wspólnych płaszczyzn do wymiany myśli i doświadczeń.
- Ogromną wartością wolontariatu jest możliwość udziału w nim, samorealizacji się osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej. Warto zatem zwrócić uwagę i dołożyć starań, aby w obozie wolontariackim mogły wziąć udział również np. osoby niepełnosprawne, nie znające biegle języków obcych, pochodzących z biedniejszych rodzin czy obszarów. Również informacje o takich możliwościach, lub ich braku powinny być przedyskutowane przez organizatorów i partnerów projektu wcześniej.
- Obozy wolontariackie powinny się charakteryzować otwartością i dostępnością. Nie powinno się ograniczać udziału w projekcie tylko do osób spełniających określone, szczególne lub wygórowane warunki (np. biegła znajomość języka obcego, bardzo dobre wyniki w nauce, bycie studentem określonego rodzaju studiów, czy w ogóle bycie studentem).
- Na etapie rekrutacji uczestników, organizatorzy i partnerzy powinni jasno poinformować zainteresowanych, iż jest to obóz wolontariacki, gdzie uczestnicy nie otrzymują żadnego wynagrodzenia i nie jest to praktyka studencka ani darmowy obóz wypoczynkowy.
- Warto, aby przyszli uczestnicy mieli pełną informację o projekcie, zanim jeszcze zadeklarują się w nim uczestniczyć. Dotyczy to przede wszystkim warunków pracy, warunków socjalnych pobytu (zakwaterowanie i wyżywienie), praw i obowiązków poszczególnych stron na obozie.
- Istotne jest również wcześniejsze przygotowanie społeczności lokalnej na przyjazd i pobyt międzynarodowej grupy wolontariuszy, można np. wykorzystać lokalną gazetę, proboszcza, wójta lub rozwiesić plakaty informujące.

społeczność

lokalna

Żaden obóz nie odbywa się w oderwaniu od otaczającej go rzeczywistości, wolontariusze przyjeżdżają w konkretne miejsce, poznając i pracując na rzecz konkretnej określonej społeczności lokalnej. Dlatego praca wolontariuszy, elementy edukacyjne powinny być ściśle związane z problemami lokalnych mieszkańców.

Warto zwrócić uwagę na kilka aspektów związanych ze społecznością lokalną:

- Społeczność lokalna to ogół mieszkańców, zatem kontakt ze społecznością nie powinien ograniczać się tylko do władz i innych wybranych przedstawicieli np. wójta, burmistrza, proboszcza, konserwatora zabytków czy radnych. Oczywiście ważne jest aktywne włączenie tych osób w całe przedsięwzięcie, aby z ich pomocą dotrzeć do ogółu mieszkańców.
- Najlepszym rozwiązaniem jest wspólna praca grupy międzynarodowych wolontariuszy i mieszkańców społeczności lokalnej. Praca wolontariuszy nie jest ich wyręczaniem, lecz wsparciem. Aktywny udział mieszkańców powinien zaowocować silnym poczuciem identyfikacji i odpowiedzialności za rezultaty wykonanej pracy, również po wyjeździe wolontariuszy.
- Aktywna współpraca z mieszkańcami ma znaczenie nie tylko dla zachowania rezultatów wykonywanych działań. Po

przez nawiązanie bliskich kontaktów wolontariusze będą mieli możliwość autentycznego poznania warunków życia lokalnej wspólnoty, wymiany poglądów, zdobycia nowych doświadczeń i przeżyć.

- Bliska współpraca może mieć też konkretny wymiar finansowy dla organizatorów obozu. Poczucie współodpowiedzialności za działania z wolontariuszami może skutkować wsparciem finansowym i rzeczowym dla projektu ze strony lokalnych przedsiębiorców (np. sponsorzy, lokalny sklep oferujący tańsze produkty spożywcze dla wolontariuszy, bezpłatne zakwaterowanie w lokalnej szkole, bezpłatne użyczenie samochodu czy ciągnika). To może również skutkować tym, iż w następnym roku będzie można zorganizować kolejny obóz, a społeczność lokalna weźmie na siebie odpowiedzialność za zapewnienie wolontariuszom zakwaterowania, wyżywienia, narzędzi pracy itp.
- Ważne jest, aby wolontariusze współpracowali podczas realizacji projektu z przedstawicielami różnych grup i środowisk mieszkającymi w danej społeczności. Nie powinno się wspierać tylko

jednej grupy etnicznej czy religijnej, nie utrzymując kontaktów z inną. Przybycie wolontariuszy powinno być istotnym impulsem do wzmocnienia wzajemnego szacunku, współpracy sąsiedzkiej ludzi przynależących do różnych religii, narodowości, kultur. Współpraca wolontariuszy tylko z jedną, wybraną grupą może jeszcze wzmocnić postawy niechęci, zazdrości innych mieszkańców.

- Prace wolontariuszy absolutnie nie powinny być wykonywane przeciw woli społeczności. Wolontariusze nie powinni podejmować inicjatyw, na które nie zgadzają się mieszkańcy, lub do których są wrogo ustosunkowani.

o autorze

Miłosz Czerniejewski, od 15 lat zaangażowany w działania Stowarzyszenia „Jeden Świat” i Service Civil International — organizacji zajmujących się obozami wolontariackimi. Osobiście koordynował i organizował kilkanaście obozów wolontariackich w Polsce, Niemczech, Rumunii i na Węgrzech.

www.jedenswiat.org.pl

Autor tekstu **Miłosz Czerniejewski**
Projekt graficzny **Małgorzata Dubowiak**
Warszawa 2008

Publikacja powstała w ramach programu
**memoria. Wolontariat dla Europejskiego
Dziedzictwa Kulturowego**

Memoria to program zainicjowany przez Fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” oraz realizowany we współpracy z Fundacją Borussia, Fundacją Krzyżowa i Fundacją im. Stefana Batorego. Jego celem jest zainteresowanie młodych ludzi poszukiwaniami śladów wspólnej historii i kultury na terenach pogranicza. Koncentrujemy się na przygranicznych regionach Europy Środkowej i Wschodniej, które przez setki lat zamieszkiwane były przez ludzi różnych wyznań, języków i kultur. Druga wojna światowa, Holocaust i zmiana granic w 1945 roku w znacznym stopniu zniszczyły wielokulturowość tych regionów.

W ramach programu zachęcamy młodych wolontariuszy z Niemiec, Polski, Litwy, Rosji, Białorusi i Ukrainy do podejmowania wspólnych, praktycznych działań dotyczących ochrony zabytków, do poznawania różnych aspektów historii i kultury przygranicznych regionów oraz nawiązywania kontaktów ze społecznością lokalną z tych terenów. W ten sposób program przyczynia się do rozwijania transgranicznej współpracy na rzecz ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Program składa się z dwóch ścieżek:

- Roczne staże wolontariackie prowadzone przez Fundację Borussia i Fundację Krzyżowa,
- Wakacyjne obozy wolontariackie wspierane w ramach konkursu dotacyjnego prowadzonego przez Fundację im. Stefana Batorego.

www.memoria.org.pl

STIFTUNG
ERINNERUNG, VERANTWORTUNG
UND ZUKUNFT

**FUNDACJA
BATOREGO**

memoria.